

Fyra myndigheter i gemensamt utspel om klinisk interventionsforskning

»Kraftsamla i stora projekt«

Det behövs en kraftsamling kring stora nationella forskningsprojekt om man ska driva sjukvården framåt och få ut mest patientnytta för pengarna. Det hävdade fyra statliga myndigheter i en gemensam debattartikel i GöteborgsPosten i juli.

■ Myndigheterna vill förskjuta tyngdpunkten i den svenska kliniska forskningen från beskrivande och analyserande till ett fokus på interventioner.

– Vi har alldeles för lite av klinisk interventionsforskning, säger Kjell Asplund, generaldirektör på Socialstyrelsen och en av fyra undertecknare till debattartikeln.

Orsaken är både frånvaro av styrning av forskningsmedel och bekvämlighet hos forskarna, menar han.

Syftet med debattartikeln var att jaga på utvecklingen, och adressaten framför andra är Landstingsförbundet. Utöver Socialstyrelsen och Kjell Asplund har

Björn Beermann, Läkemedelsverket, Nina Rehnqvist, SBU, och Ann-Christin Tauberman, Läkemedelsförmånsnämnden, undertecknat artikeln.

– Vi som avnämare har ju ett gemensamt intresse av svensk klinisk forskning som underlag för kliniska riktlinjer, rekommendationer, prioriteringar och granskning av patientsäkerheten, konstaterar han.

Pengar »plottras bort«

Klinisk interventionsforskning på stora patientgrupper är vad man frågar efter, att få veta mer om effekterna av nya behandlingsmetoder, nya läkemedel och nya organisationsformer i vården.

Landstingen gemensamt har egentligen stora resurser för forskning, hävdar de fyra myndigheterna. Felet är att pengarna används på fel sätt, plottras bort på många småprojekt istället för att satsas på större övergripande sådana.

– Alla är egentligen ense om att det här är ganska klokt, men ingen orkar ta

tag i det, tror Kjell Asplund.

I vårt land har vi unika förutsättningar att göra bra studier kring vilka metoder för förebyggande, behandling och diagnos av sjukdomar som är effektiva, menar Kjell Asplund. Vi har goda register och det finns förutsättningar att göra uppföljningar över lång tid. Bra exempel på områden där forskning har lett fram till kunskaper om behandlingsmetoder och deras konsekvenser finns till exempel när det gäller hjärtinfarkt, stroke och höftplastik. Områden som rör många patienter men där detta saknas är exempelvis inom psykiatri och diabetesvården.

De fyra myndigheternas utspel var ett första gemensamt initiativ. I huvudsak driver man frågan var för sig.

– För vår del kommer vi att fortsätta att diskutera detta i våra överläggningar med Landstingsförbundet i höst, säger Kjell Asplund.

Anna Filipsson

anna.filipsson@lakartidningen.se

Ordförande blev ambassadör

■ Läkareförbundets ordförande Eva Nilsson Bågenholm har utsetts till ambassadör för Donationsregistret.

– Jag tror kanske att vi läkare är som andra människor när det gäller den här frågan. Det ligger i vår natur att inte vilja tänka på döden och därför låter vi bli att ta ställning i donationsfrågan, säger hon.

Som ambassadör för donationsregistret är hennes uppdrag att påverka människor att göra sin vilja känd och anmäla den till donationsregistret, både till allmänheten och kollegerna. Faktiskt är det delvis i egenskap av fackförbundsordförande, i tåten för många medlemmar, som hon tillfrågats om hon vill ta uppdraget. Bland övriga ambassadörer, totalt tolv, finns t ex Wanja Lundby-Wedin, LO,

FOTO: URBAN ORZOLEK

Eva Nilsson Bågenholm vill uppmana andra att liksom hon göra sin vilja känd i donationsregistret.

och Eva Fernvall, Vårdförbundet.

– Om vi läkare kan visa att de flesta av oss har anmält sig till donationsregistret och därmed föregår med gott exempel är det förstas väldigt positivt, säger Eva Nilsson Bågenholm.

Ett sätt att ta reda på hur det är ställt med viljan att donera sina organ kan vara att göra en enkät bland läkarna.

Rekordmånga anmälningar

Det är Landstingsförbundets projekt Livsviktigt som driver kampanjen att få fler svenskar att anmäla sin vilja till donationsregistret. Idag har ungefär 1,3 miljoner svenskar anmält sig. Sedan oktober förra året och fram till i slutet av juli hade 140 781 personer anmält sig. Tidigare år har antalet anmälningar legat på runt 5 000–6 000 per år.

– De flesta som anmäler sig nu är positiva till att donera sina organ när de dör. Förr var det många fler som anmälde sig för att berätta att de inte vill, säger Elizabeth Gillingsjö, projektkoordinator för Livsviktigt.

Man kan anmäla sin vilja till donationsregistret på www.livsviktigt.se eller genom att ringa 020-771177.

Anna Filipsson

Läkare utan gränser lämnar Afghanistan

■ I början av juni dödades fem personer från Läkare utan gränser i Afghanistan, bland dem den norske läkaren Egil Tynaes. Som en direkt följd av den händelsen lämnar nu organisationen landet.

– Uppenbarligen var det Läkare utan gränserns medarbetare som var måltavla för attentatet. Då blir det omöjligt att vara kvar och verka, säger Catherine Johnson, informationsansvarig på Läkare utan gränser i Sverige, till Lakartidningen.

Läkare utan gränser har arbetat i Afghanistan i 24 år. En gång tidigare, 1990 när en fransk medarbetare dödades, lämnade man landet för ett år. Annars är det mycket ovanligt att man lämnar ett land.

– Förbättras säkerhetsläget i Afghanistan så överväger vi förstås att gå igen. Men det här känns väldigt allvarligt.

Det har blivit svårare för humanitära hjälporganisation de senaste åren, menar Catherine Johnson.

– Sammanblandningen av humanitära och politiska motiv och intressen gör det svårt för befolkningen att veta vilka de ska lita på. Och hur ska de kunna det om samma typer av bilar och flygplan används både av militärer och hjälporganisationer? (LT)